

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בין הזדמנות ישראלית מקורות אנרגיה שותפות מוגבלת; זרח חיפוש נפט וגז שותפות מוגבלת; גינקו חיפוש נפט שותפות מוגבלת; קבוצת אשטרום בע"מ; ד"ר א. רוזנברג ושות' חברה בע"מ; ו- C.O. Cyprus Opportunity Energy Public Company Limited

א. פתח דבר

לפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר בין הזדמנות ישראלית מקורות אנרגיה שותפות מוגבלת; זרח חיפוש נפט וגז שותפות מוגבלת; גינקו חיפוש נפט שותפות מוגבלת; קבוצת אשטרום בע"מ; ד"ר א. רוזנברג ושות' חברה בע"מ; ו- C.O. Cyprus Opportunity Energy Public Company Limited (להלן בהתאמה: "הזדמנות ישראלית", "שותפות זרח", "שותפות גינקו", "קבוצת אשטרום", "חברת רוזנברג ושות'", ו-"הזדמנות קפריסין"), שעניינו חלוקת אחזקות ברישיון "חתרורים" לחיפוש נפט וגז לשם הפקה מסחרית.

לאחר שבחנתי את ההסדר, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, שוכנעתי כי ההסדר אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של השוק ואינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע ממנו, כי עיקרו אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, וזאת בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. רישיון חתרורים והצדדים לו

רישיון חתרורים

רישיון חתרורים הוא רישיון יבשתי לחיפוש גז ונפט הממוקם באזור חלמיש שבמדבר יהודה, סמוך לחלקו הצפוני של ים המלח. הרישיון משתרע על פני שטח של כ-95 ק"מ. לטענת הצדדים, בשנת 1962 קדחה חברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ את קידוח חלמיש 1 בנגב הצפוני, אך הקידוח הוכרז כיבש וננטש, ובשנת 1998 קדחה חברת "אבנר חיפוש נפט שותפות מוגבלת" באתר ומצאה בו שכבות חול שהכילו נפט וגז, אולם החברה החליטה בזמנו שלא להפיק את הנפט מהמאגר בשל שיקולי כדאיות, והרישיון הוחזר למדינה. כעת החליטו הצדדים להסדר לחבור על מנת לחפש ולהפיק נפט וגז בכמות מסחרית המצויים לטענתם בשטח הרישיון.

חלוקת האחזקות המיועדת ברישיון חתרורים במסגרת ההסדר היא כדלקמן: שותפות זרח – 28.75%; שותפות גינקו – 28.75%; הזדמנות ישראלית – 25%; אשטרום – 10%; הזדמנות קפריסין – 5%; וחברת רוזנברג ושות' – 2.5%.

הצדדים

הזדמנות ישראלית היא שותפות מוגבלת, המנוהלת על ידי השותף הכללי בה – הזדמנות ישראלית חיפוש נפט וגז בע"מ, והשותף המוגבל בה הוא הזדמנות ישראלית חיפוש נפט וגז נאמנויות

בע"מ. עסקי השותפות מנוהלים על ידי השותף הכללי, אשר נשלט על ידי הלמן-אלדבי פיננסים בע"מ שבעלות רוני הלמן, אורי אלדובי וקבוצת משקיעים קנדית. הזדמנות ישראלית מחזיקה כיום בזכויות הנפט הבאות: 10% מהזכויות ברישיונות "נטע" ו-"רועי" (להלן ביחד: **רישיונות "גל"**); 16% מהזכויות ברישיונות "יש", "עדיתיה", "ללה", "יהב" ו"יועד" (להלן יחד: **רישיונות "פלאג'יק"**); ו-41.5% מהזכויות ברישיון 394/עז (להלן: **"רישיון עז"**).

שותפות גינקו היא שותפות מוגבלת המנוהלת על ידי השותף הכללי בה – גינקו חיפוש נפט בע"מ, הנשלטת על ידי גוליבר אנרג'י בע"מ, חברה ציבורית (51.52%) המחזיקים בה בנוסף דהוקי שלמה (19.12%), קרמין אברהם (15.32%) וקרני יאיר (14.04%). שותפות גינקו מחזיקה ב-41.5% מזכויות ההשתתפות ברישיון 396/גוליבר (להלן: **"רישיון גוליבר"**).

שותפות זרח היא שותפות מוגבלת, המנוהלת על ידי השותף הכללי בה – זרח חיפוש נפט וגז בע"מ. בעלת השליטה בשותף הכללי היא גינקו חיפוש נפט בע"מ. שותפות זרח מחזיקה ב-41.5% מזכויות ההשתתפות ברישיון גוליבר; 100% מהזכויות ברישיון 400/זרח חדש; ו-7.15% מזכויות ההשתתפות ברישיון 387/שמן.

קבוצת אשטרום היא חברה ציבורית העוסקת בתחומי הבנייה, הנדל"ן והתשתיות. החברה נמצאת בשליטת (58.72%) יונדקו – חברה מאוחדת להנדסה ופיתוח בע"מ, חברה בבעלות מלאה (100%) של חברת מרגן נכסים ואחזקות בע"מ, אשר בבעלות משפחת גירון (33.33%), משפחת נוסבאום (33.33%), משפחת משורר (15.31%), משפחת רובין (10.93%) ומשפחות מור ולפשיץ (7.1%). קבוצת אשטרום מחזיקה ב-12% מזכויות ההשתתפות ברישיון גוליבר.

חברת רוזנברג ושות' היא חברה פרטית בבעלות ד"ר אלי רוזנברג. רוזנברג הוא ממקימי "אבנר", אך חדל להיות שותף פעיל בה בשנת 2000 לאחר שמכר את אחזקותיו.

הזדמנות קפריסין היא חברה ציבורית בקפריסין, הנמצאת בשליטת רוני הלמן ואורי אלדובי, ואשר איננה מחזיקה בזכויות לרישיונות חיפוש נפט וגז בישראל.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

ההסדר העומד בבסיס החלטתי זו מהווה מיזם משותף בין מתחרים בתחום התחרות. הסדרים מסוג זה מעלים חששות תחרותיים לקיום שולחן משותף בין מתחרים וחשיפה למידע רגיש אצל מתחרים, המהווים כר פורה לתיאום ולקיבוע שיווי משקל על-תחרותי בין השותפות לרישיון. כמו כן, הסדרים מסוג זה מעלים חשש לאיחוד האינטרסים של הצדדים, אשר פוגע בסיכוי להתפתחות תחרות ביניהן.¹

¹ ראו לדוגמא: החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאיחוד הסדר כובל בין הזדמנות ישראלית מקורות אנרגיה, שותפות מוגבלת; Frendum Investments Limited; לפידות חלץ שותפות מוגבלת; Placida Investment Ltd; Coleridge Gas & Oil Exploration Israel L.P.; ו-Caspian Drilling Company Limited ובדבר מתן פטור בתנאים מאיחוד הסדר כובל בין רציו חיפוש נפט (1992) שותפות מוגבלת ובין הזדמנות ישראלית מקורות אנרגיה שותפות מוגבלת ו-Edison International S.p.a – תיקון 2, (14.10.2013) הגבלים עסקיים 500481.

מצד שני, המשק הישראלי מצוי כיום במצב בו הגז הטבעי המסופק לו מקורו במאגר אחד, הוא מאגר תמר.² בנוסף, המאגר המשמעותי הנוסף שהתגלה במים הכלכליים של ישראל, הוא מאגר לווייתן, נשלט על ידי אותם גורמים השולטים במאגר תמר.³ זהו המצב הנוכחי גם ביחס לשני מאגרים קטנים יותר – כריש ותנין.⁴ כפי שציינתי בהחלטה קודמת, הצפייה למציאתם של מאגרי גז נוספים על ידי גורמים בלתי קשורים ללווייתן ותמר, הכזיבה עד כה.⁵ חיפושי גז שנערכו בשנים האחרונות על ידי גורמים שאינם קשורים לגורמים הדומיננטיים בתחום הסתיימו בכישלון. על כן בעתיד הקרוב לא צפויה תחרות לתמר ממאגר בבעלות השונה באופן מהותי מהבעלות בתמר.

על רקע המצב האמור, אומצה מדיניות חדשה⁶ המקלה ככל שניתן על כניסה לתחום החיפושים של גז טבעי, בייחוד כשמדובר בגופים שאינם הגופים הדומיננטיים בתחום או גופים קשורים אליהם.

להזדמנות ישראלית זיקה למאגר המוכרז כתגלית באמצעות החזקתה המשותפת ברישיונות גל עם חברת רציו חיפושי נפט (1992) שותפות מוגבלת, המחזיקה בזכויות מיעוט במאגר לווייתן. זיקה נוספת של הזדמנות למאגר כאמור, היא באמצעות ישיבתה המשותפת ברישיונות פלאגייק עם AGR Petroleum Services Holdings AS (להלן: AGR),⁷ אשר יושבת עם ישראל מקו נגב 2 שותפות מוגבלת בחזקות 332/שמשון, 391/דניאל מזרח 392/דניאל מערב, שהיא כאמור, מחזיקה במאגר תמר.

בנוסף שותפות גינקו, שותפות זרח וקבוצת אשטרוס מחזיקות במשותף עם חברת AGR ברישיון גוליבר.⁸

ביום 22.11.2015 הודיע הממונה על ענייני הגז והנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים כי רישיון "ישי" מוכרז כ"תגלית". "ישי" מהווה ככל הנראה חלק ממאגר אפרודיטה,

² נוסף לאספקת גז טבעי באמצעות קידוח והפקה, מתקיים בישראל ייבוא של גז טבעי נוזלי (גט"ן, LNG) בחיפויים מצומצמים, בעיקר לצורך אספקתו לחברת החשמל לישראל בע"מ.

³ במאגר תמר מחזיקות Noble Energy Mediterranean Ltd. (36%)(להלן: "נובל"), דלק קידוחים שותפות מוגבלת ואבנר חיפושי נפט וגז שותפות מוגבלת (31.25%)(להלן: "קבוצת דלק"), ישראל מקו נגב 2 שותפות מוגבלת (28.75%)(להלן: "ישראל מקו") ודור חיפושי גז שותפות מוגבלת (4%). במאגר לווייתן מחזיקות קבוצת דלק (45.34%), נובל (39.66%) וכן רציו חיפושי נפט (1992) – שותפות מוגבלת (15%)(להלן: "רציו").

⁴ מאגר "כריש" מצוי בשטח רישיון 366/אלון C ומאגר "תנין" מצוי בשטח רישיון 364/אלון A, רישיונות המוחזקים על ידי קבוצת דלק (52.95%) ונובל (47.05%).

החלטת ממשלה 476 מיום 16.8.2015 בעניין "מתווה להגבלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לווייתן", "כריש" ו"תנין" שדות גז טבעי נוספים" (להלן: "החלטת הממשלה"), קובעת כי שני מאגרים אלה יימכרו.

⁵ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בין הזדמנות ישראלית מקורות אנרגיה, שותפות מוגבלת; Frendum Investments Limited; Nammax Oil & Gas Limited; Daden Investment Limited; AGR Petroleum Services Holdings; ובין לפידות חלץ שותפות מוגבלת; Coleridge Gas & Oil Exploration Israel L.P.; ו-Caspian Drilling Company Limited (11.10.2015) **הגבלים עסקיים 500861**.

⁶ שם.

⁷ AGR מחזיקה ב-5% מהזכויות ברישיונות פלאגייק.

⁸ AGR מחזיקה ב-5% מהזכויות ברישיון גוליבר.

המצוי ברובו בשטח קפריסין. במאגר אפרודיטה צפויות להחזיק בריטיש גז (35%), נובל אנרגי (35%) וקבוצת דלק (20%). הזדמנות ישראלית מחזיקה ב-16% בלבד מהזכויות ברישיון זה.

בנסיבות העניין מדובר בזיקות רחוקות הן למאגר תמר והן למאגר לויתן.

לאחר שבחנתי את השינוי בהרכב האחזקות מושא הבקשה שבפניי, ועל בסיס הנימוקים שפורטו לעיל, נחה דעתי כי ההסדר אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של השוק ואין בו כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק הרלוונטי ואשר על כן מצאתי לנכון להעניק את הפטור כמבוקש.

ד. סוף דבר

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים, או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, ג' שבט, תשע"ו
13 ינואר, 2016